

Ηθικισμός στην Ορθοδοξία; Όχι ευχαριστώ!

/ [Θεολογία και Ζωή](#)

Η ορθόδοξη αγία Όλγα η Μαία, ιθαγενής της Αλάσκας, 1916-1979 Πηγή: [apantaortod](#)

*Η ορθόδοξη αγία Όλγα η Μαία, ιθαγενής της Αλάσκας,
1916-1979*

Πηγή: [apantaortodoxias.blogspot.gr](#)

Η «αλλεργία στο χριστιανισμό»

Έτσι γεννήθηκε ο νεώτερος αθεϊσμός όλων των αποχρώσεων [από τη βεβαιότητα ότι δεν υπάρχει Θεός (που συχνά εκφράστηκε επιθετικά, όπως στα κομμουνιστικά καθεστώτα) μέχρι την απλή αδιαφορία για σχέση με το Θεό, άσχετα αν υπάρχει ή όχι]. Γεννήθηκε από τη λανθασμένη ταύτιση του χριστιανισμού με τις νοσηρές δυτικές παραχαράξεις του (καθολικισμό και προτεσταντισμό), που ήταν φανερά αντίθετες στη διδασκαλία του Ιησού, όπως διατυπώνεται στην Καινή Διαθήκη, και συχνά έγιναν αφορμή να φερθούν με σκληρότητα στους ανθρώπους κάποιοι δήθεν «καθαροί», που τιτλοφορήθηκαν «αντιπρόσωποι του Θεού».

Ωστόσο, η «αλλεργία» που πιάνει το σύγχρονο άνθρωπο (και μάλιστα το νέο) όταν ακούει για χριστιανισμό και παπάδες, οφείλεται στην άγνοια στοιχείων του αρχαίου (των πρώτων χιλίων ετών) και του ορθόδοξου χριστιανισμού, όπως:

Ότι σκοπός του χριστιανικού ηθικού αγώνα δεν είναι η αποφυγή αμαρτωλών πράξεων (αφήνοντας την ψυχή να βράζει από καταπιεσμένες επιθυμίες, που γεννούν παθολογικές καταστάσεις και κάποτε εκρήγνυνται), αλλά η «νέκρωση των παθών», δηλαδή των εξαρτήσεων που, ριζωμένες στα βάθη της ψυχοσωματικής μας ύπαρξης (όχι μόνο στο σώμα ή μόνο στην ψυχή), εμποδίζουν τον άνθρωπο να ανοιχτεί με αγάπη προς το Θεό, το συνάνθρωπο και τα άλλα πλάσματα της δημιουργίας· στην πραγματικότητα, η «νέκρωση» αυτή δεν είναι ακρωτηριασμός της ανθρώπινης προσωπικότητας, αλλά μεταμόρφωση των ψυχοσωματικών δυνάμεων από εμπαιθείς σε απαθείς, δηλαδή σε δυνάμεις που προωθούν την αγάπη προς τον άλλο (Θεό, συνάνθρωπο, άλλα όντα) αντί να συστρέφουν τον άνθρωπο προς τον εαυτό του.

Κατά τον άγιο Ιωάννη το Σιναΐτη (6ος αι. μ.Χ.), συγγραφέα της Κλίμακος και κατ' εμέ πατέρα της επιστήμης της ψυχολογίας, τα πάθη δεν είναι «φυσικά στην ψυχή», αλλά εμείς μεταβάλαμε σε πάθη «τα φυσικά χαρακτηριστικά της». Αυτά δεν είναι κακά από μόνα τους, αφού «ο Θεός δε δημιούργησε τίποτα κακό», αλλά γίνονται κακά όταν χρησιμοποιούνται λάθος. Έτσι η «σπορά» (η εκσπερμάτωση και, κατ' επέκτασιν, η σεξουαλική πράξη) διαστράφηκε σε πορνεία, ο θυμός, που προορίζεται κατά του όφεως (διαβόλου), στράφηκε κατά του πλησίον, ο ζήλος, αντί για τις αρετές, απευθύνεται στο κακό, η επιθυμία της δόξας, αντί για την ουράνια δόξα («δοξασμός» = μετοχή στο θείο Φως, γιατί «δόξα του Θεού» στη Βίβλο = το θείο Φως, εκ του εβραϊκού νεφές Γιαχβέ), στράφηκε προς την ανθρώπινη δόξα κ.ο.κ. (Κλίμαξ, Λόγος ΚΣΤ', Περί διακρίσεως - Β', 41). Βλ. Ιωάννου του Σιναΐτου, Κλίμαξ, έκδ. Ιεράς Μονής Παρακλήτου, Ωρωπός Αττικής 1994, σελ. 318. Βλ. επίσης π. Νικ. Λουδοβίκου, «Να μην χάσουμε τα πάθη. Να τα μεταβάλουμε», Αντί, 13.1.2007.

Αγνοεί επίσης όποιος πάσχει από την παραπάνω αλλεργία ότι το αποτέλεσμα αυτού του αγώνα δεν είναι κάποια «μετά θάνατον» ανταμοιβή, έναντι της ασκητικής στέρησης κάθε απόλαυσης στην παρούσα ζωή (πράγμα εξαιρετικά ύποπτο, αφού έτσι «η Εκκλησία σου πουλάει κάτι, που δε μπορείς να το ελέγξεις παρά μόνο μετά το θάνατό σου»), αλλά η εδώ και τώρα μεταβολή του ανθρώπου σε θείο ον, που μπορεί να συμβεί στον καθένα –με προσπάθεια φυσικά–και να επαληθευτεί άμεσα με έρευνα στους γνωστούς ζώντες αγίους κάθε γενιάς.

Ότι χαρακτηριστικό αυτού του αγώνα δεν είναι η πειθήνια αποδοχή κάποιων αυθαίρετων κατασκευασμένων «δογμάτων», άνωθεν επιβαλλόμενων με τη βία ή την προπαγάνδα, όπως συνέβη στη μεσαιωνική δύση, αλλά η άμεση γνώση του Θεού, συσσωρευμένη μέσα στους αιώνες και ελεγμένη τόσο προσεχτικά, όσο η γνώση σε κάθε άλλο τομέα, όσο κάθε επιστήμη ελέγχει τη γνώση που αποκτάται με τις μεθόδους της· «πίστη», στην ορολογία της Βίβλου και των αγίων χριστιανών διδασκάλων, δε σημαίνει αποδοχή της ιδέας ότι υπάρχει Θεός(σημασία που έλαβε ο όρος στην εποχή μας), αλλά εμπιστοσύνη στο Θεό (για τον οποίο γνωρίζουμε με βεβαιότητα και δεν πιστεύουμε μόνον ότι υπάρχει) ότι η επαγγελία για τη μέλλουσα βασιλεία Του είναι αληθής.

Image not found or type unknown

Αγία Μαρία Σκόμπτσοβα, νεομάρτυρας των ναζιστικών στρατοπέδων Πηγή:dosambr.wordpress.com

Ότι οι εντολές του Θεού δεν είναι «νόμος», που η παράβασή του επιφέρει την (ανελέητη μάλιστα και αιώνια) τιμωρία του παντοδύναμου νομοθέτη προς τον αδύναμο παραβάτη, αλλά «αποκάλυψη στον κόσμο του τρόπου ζωής του Θεού» (της αγάπης) και οδηγίες προς τον άνθρωπο για μίμηση αυτού του τρόπου [βλ. π. Σωφρονίου(Σαχάρωφ), Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστί, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1996, σελ. 112. Ο τίτλος του έργου («θα δούμε το Θεό όπως είναι») προέρχεται από την Α΄ επιστολή Ιωάννου, 3, 2]. Η μίμηση αυτή θα θεραπεύσει τον άνθρωπο από τη μεγάλη ασθένεια, το θάνατο, φέρνοντάς τον σε ενότητα με το Θεό (παράδεισος), αντί του χωρισμού από αυτόν, που προκαλεί την απερίγραπτη οδύνη, την οποία ονομάζουμε κόλαση. «Πρέπει να ξέρουμε ότι ο Θεός δεν κολάζει κανένα, αλλά ο καθένας κάνει τον εαυτό του

επιδεκτικό της μετοχής στο Θεό. Η μετοχή στο Θεό είναι απόλαυση και η αμεθεξία στο Θεό κόλαση» (άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, PG 94, 1573C).

[Αναλυτική παρουσίαση του θέματος, με πλήθος βιβλικών και πατερικών παραπομπών, βλ. στον τόμο Θάνατος, Ανάσταση και Αιώνια ζωή, εκδ. Ετοιμασία, ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου, Καρέας 2005. Βλ. ακόμη π. Γ. Δ. Μεταλληνού, τ. κοσμήτορα της Θεολογικής Σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών, «Παράδεισος και Κόλαση στην ορθόδοξη παράδοση», Ν. Μ., «Ο Θεός ως πυρ και φως», Αλέξανδρου Καλόμοιρου (1931-1990) Ο Πύρινος Ποταμός, μτφρ. Π. Μπότση, Ζέφυρος, Θεσσαλονίκη 1995].

Μιλώντας για «Εκκλησία» η νεώτερη και σύγχρονη διάνοηση, δυτική και εκδυτικισμένη (βέβαιη για την ανωτερότητά της έναντι των προηγούμενων και των μη δυτικών χώρων του ανθρώπινου πνεύματος), φαντάζεται σταυροφόρους, ιεροξεταστές, ιησουίτες, άτεγκτους εξομολόγους που κραδαίνουν απειλητικά το γράμμα του νόμου, ακόμη και δουλεμπόρους, αποικιοκράτες και κονκισταδόρες, δηλαδή τις απάνθρωπες διαστρεβλώσεις του χριστιανισμού, που όχι μόνο συνιστούν αιρέσεις, αλλά και συχνά έπεσαν θύματά τους οι ίδιοι οι ορθόδοξοι χριστιανοί, δηλαδή οι πνευματικοί πατέρες τουλάχιστον εκείνων των σύγχρονων διανοητών που προέρχονται από τις χώρες της ευρωπαϊκής ανατολής. Κάνει λάθος, γιατί η ορθόδοξη παράδοση μπορεί να είναι ένας απλός παπάς, μια αγράμματη γιαγιά, ένας έφηβος που γίνεται άγιος, επειδή αγαπάει το Θεό και το συνάνθρωπό του. Η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι «θεσμός», αλλά ζωντανός οργανισμός, ανθρώπινη κοινωνία – με πολλούς αμαρτωλούς, αλλά δεν έχουμε κανέναν για πέταμα.

Η ορθόδοξη αγία Όλγα η Μαία, ιθαγενής της Αλάσκας, 1916-1979 (από εδώ)

Κανέναν για πέταμα

Ακόμη κι αν δε λάβουμε υπόψιν μαρτυρίες όπως του Ευσέβιου Καισαρείας για την αυτοθυσία, με την οποία περιέθαλπαν οι χριστιανοί τους ειδωλολάτρες ασθενείς, που είχαν πετάξει στο δρόμο οι δικοί τους στο φονικό λοιμό του 251 μ.Χ., και έθαβαν τους έκθετους νεκρούς διακινδυνεύοντας τη ζωή τους (και συχνά κολλούσαν οι ίδιοι το λοιμό

και πέθαιναν ενώ είχαν σώσει άλλους), και το παράπονο του Ιουλιανού του παραβάτη πως το μαγικοθρησκευτικό του όραμά αποτύγχανε, επειδή οι χριστιανοί φρόντιζαν και τους εθνικούς, άρα γίνονταν ηθικά ακαταμάχητοι [1], πάλι γίνεται φανερό το αυθεντικό χριστιανικό ήθος.

Γίνεται φανερό από περιπτώσεις, όπως του αγίου Βονιφάτιου, που ήρθε αντιμέτωπος με την αρχαία γερμανική θρησκεία, μια θρησκεία ανθρωποθυσιών, και θυσιάστηκε οικειοθελώς το καλοκαίρι του 754, αρνούμενος να αμυνθεί μαζί με τους συντρόφους του, όταν δέχτηκε επίθεση των εξαγριωμένων πολεμιστών μιας ειδωλολατρικής φυλής στα δάση πέραν του Ρήνου. Ακολούθησε έτσι το παράδειγμα των αρχαίων χριστιανών μαρτύρων και έδωσε το ειρηνόφιλο μήνυμα του χριστιανισμού, που δε φοβάται το θάνατο. Αλλά και των αγίων Αναργύρων(γιατρών που δεν έπαιρναν αργύρια, ως γνωστόν [2]), του αγίου Παυλίνου, επισκόπου Καμπανίας (5ος αι. μ.Χ.), που, αφού δαπάνησε τα χρήματα της Εκκλησίας και τα δικά του εξαγοράζοντας αιχμαλώτους των Βανδάλων,αντάλλαξε και τον εαυτό του με έναν ακόμη απ' αυτούς, των αγίων Ρώσων πριγκίπων Μπόρις και Γκλεμπ, που παραδόθηκαν οικειοθελώς στον αδερφό τους Σβιατοπόλκο και θανατώθηκαν το 1015 μ.Χ., για να μη βάλουν τους στρατιώτες τους να πολεμήσουν για χάρη τους, του αγίου Διονυσίου, στη μονή Αναφωνήτριας, στη Ζάκυνθο, γύρω στο 1600, που συγχώρησε το φονιά του αδερφού του σώζοντάς τον από τα χέρια της αστυνομίας, αλλά και των μεγάλων αγίων της φιλανθρωπίας, όπως οι άγιοι Ταβιθά της Ιόππης, Βασίλειος ο Μέγας, Ιωάννης ο Χρυσόστομος, Ιωάννης ο Ελεήμων, Γενεβιέβη των Παρισίων, Μελάνη η Ρωμαία κ.ά., και στα νεώτερα χρόνια Φιλοθέη η Αθηναία, Κοσμάς ο Αιτωλός (εξαγόρασε εκατοντάδες κοπέλες ελευθερώνοντάς τις από μουσουλμανικά χαρέμια), Ιωάννης της Κρονστάνδης, Ελισάβετ Θεοδώροβνα, Μαρία Σκόμπτσοβα (μετά από πολυσχιδή ανθρωπιστική δράση, ιδίως στη Γαλλία, πέθανε στο ναζιστικό στρατόπεδο συγκέντρωσης Ράβενσμπουργκ, παίρνοντας μάλλον τη θέση κάποιας άλλης για να τη σώσει), Γαβριηλία Παπαγιάννη (μια αγιασμένη νοσοκόμα που ακροβολίστηκε στην Ινδία θέλοντας να υπηρετήσει εκείνους που θεωρούσε πιο βασανισμένους ανθρώπους του πλανήτη) και πολλοί άλλοι, λιγότερο γνωστοί.

Αγία Μαρία Σκόμπτσοβα, νεομάρτυρας των ναζιστικών στρατοπέδων
(από εδώ)

Το αυθεντικό χριστιανικό ήθος όμως το αντιλαμβάνεται σαφέστατα όποιος μελετήσει το ορθόδοξο αγιολόγιο. Εκεί θα βρει, καταγεγραμμένους ως αγίους, κάθε είδους περιθωριακούς ανθρώπους, αναλφάβητους, ζητιάνους, ανάπηρους (που δε θεραπεύτηκαν, όπως η σύγχρονη αγία Ματρώνα η αόμματη), νόθα παιδιά, ορφανά, δούλους, και φυσικά πόρνες και τελώνες, καθώς και ανθρώπους που διέπραξαν ποικίλα αμαρτήματα, υπήρξαν φονιάδες, δήμιοι, βασανιστές αγίων, μάγοι, ανελέητοι άρχοντες, βιαστές κ.τ.λ. Έχουν ωστόσο ένα κοινό μεταξύ τους και, θα έλεγα, μια μεγάλη διαφορά από εμάς: μετανόησαν ειλικρινά, σοβαρά και βαθιά. Γι' αυτό αγίασαν.

Ένας ουμανιστής ηθικός άνθρωπος ή ηθικολόγος εδώ συνήθως αναρωτιέται: μήπως λοιπόν το αγιολόγιο είναι μια βίβλος αποθέωσης της διαφθοράς; Πώς ο χριστιανισμός διδάσκει ότι ο Θεός συγχωρεί τόσο γενναιόδωρα αποτρόπαιους αμαρτωλούς; Τι θα πει «μετανόησαν»; Η δικαιοσύνη απαιτεί να πληρώσουν!

Ανάλογη ερώτηση διατυπώνουν πολλοί, ακόμη και βαφτισμένοι ορθόδοξοι χριστιανοί, πνευματικά όμως αρχάριοι, σκανδαλισμένοι που ο Ιησούς δικαιώνει με τέτοιο τρόπο τον άσωτο υιό στην παραβολή του Λουκ. 15, 11-32 - όλοι βέβαια ταυτίζουν τον εαυτό τους με το «δίκαιο» μεγάλο αδελφό, όχι με τον άσωτο, κι αυτό δεν τους επιτρέπει να νιώσουν ανακούφιση, που η παραβολή τους δίνει ελπίδα σωτηρίας.

Κι όμως η παρουσία τόσων αμαρτωλών στα συναξάρια φανερώνει πως ο χριστιανισμός δεν είναι ηθικιστικός· δεν πετάει στα σκουπίδια τον αμαρτωλό, ούτε καταξιώνει την αμαρτία (κατά την παρερμηνεία άλλων, που νομίζουν πως για να γίνει άγιος κάποιος πρέπει οπωσδήποτε να έχει διαπράξει πολλές ή βαριές αμαρτίες), αλλά τον προσκαλεί σε σωτηρία μέσω της μετάνοιας, που είναι η μεταβολή του νου - «ούτε εγώ σε κατακρίνω· πήγαινε και μην αμαρτάνεις πια» είπε ο Ιησούς στη μοιχαλίδα που έσωσε από το λιθοβολισμό (κατά Ιωάννην, 8, 11).

Η σωτηρία του ανθρώπου που μετανοεί οφείλεται στο ότι η μετάνοια προκαλείάνοιγμα της νοερής καρδιάς, που ήταν κλειστή από τα πάθη, τα οποία οδηγούσαν τον άνθρωπο στην αμαρτία, και επιτρέπει να μπει μέσα της η θεία χάρη, η ενέργεια του Θεού που αγιάζει, δηλαδή σώζει, τον άνθρωπο. Όσο εντονότερη είναι η μετάνοια, τόσο μεγαλύτερο γίνεται το άνοιγμα της καρδιάς και συνεπώς αφθονότερη η είσοδος της θείας χάριτος. Γι' αυτό η «συντετριμμένη καρδιά» οδηγεί και το μεγαλύτερο αμαρτωλό στην αγιότητα.

Όποιος δεν αντέχει να συνυπάρχει με τους αμαρτωλούς (νομίζοντας - ή κοροϊδεύοντας τον εαυτό του - ότι ο ίδιος «είναι αναμάρτητος» ή λιγότερο αμαρτωλός από τους άλλους ή εφοδιασμένος με μεγαλύτερα ελαφρυντικά) δύσκολα θα συμπαθήσει το χριστιανισμό. Εδώ δεν είναι μια ενάρετη ελίτ, όπως ίσως θα ήθελε για να ενταχθεί πανηγυρικά σ' αυτήν, αλλά ένα νοσοκομείο, στο οποίο προσέρχονται άνθρωποι ηθικά ασθενείς με σκοπό να γίνουν υγιείς.

[1] Ευσεβίου Εκκλησιαστική Ιστορία, 20 688-689. Ιουλιανός, «προς τον Αρσάκιο, αρχιερέα της Γαλατίας», μτφρ. στο: Ιουλιανός, Άπαντα, #4 (σειρά «Οι Έλληνες» #277), Κάκτος, Αθήνα 1993, σελ. 275 και 277.

[2] Καταγεγραμμένοι ως ανάργυροι είναι οι άγιοι Κοσμάς και Δαμιανός οι εκ Ρώμης, Ασίας και Αραβίας (τρία ζεύγη αδελφών με τα ίδια ονόματα), Παντελεήμονας και Ερμόλαος, Κύρος και Ιωάννης, Σαμψών και Διομήδης, Θαλέλαιος και Τρύφωνας, Μώκιος και Ανίκητος, οι Ρώσοι Αγαπητός ο Ιαματικός και Λουκάς ο Ιατρός (†1961), καθώς και οι αγίες γυναίκες γιατροί Ερμιόνη, Ζηναΐδα, Νεονίλλα και Σοφία η Ιαματική.

Μας το έστειλε ο κ.Απόστολος Ζ.

Πηγή: o-nekros.blogspot.gr